

BANCA MALZINI
111 Broadway N.Y.

MATER

Schaduw- leven

Aline Sax

Schaduw- leven

28 februari 1913

Liefste Alexander,

Ik kan alleen maar hopen dat je deze brief geopend hebt en hem nu leest. Lees alsjeblieft verder. Dat is alles wat ik je vraag.

Ik weet dat je me wilt vergeten. Dat je me misschien zelfs wilt wissen uit je herinneringen. En ik neem het je niet kwalijk. Niet meer. Ik heb – tot voor enkele maanden tenminste – nooit spijt gehad van de dingen die ik heb gedaan. Omdat ze in overeenstemming waren met wie ik was. Maar zelfs dat is nu niet meer waar. Er zijn afschuwelijke dingen gebeurd en ik wilde dat ik de tijd kon terugdraaien. Maar er is geen weg terug. Alles is zo verstrikt geraakt dat het onmogelijk nog te ontwarren valt. Ik wil je niet om hulp vragen. Ik wil je niet om vergeving smeken. Ik wil me niet mengen in jouw nieuwe leven. Ik wil alleen dat je leest wat ik geschreven heb en probeert me te begrijpen. Want je blijft mijn broer, Alexander. Mijn tweelingbroer. En ook al wil je het misschien niet, we blijven Adriaanalexander. Ik voel dat er in mij nog steeds een stukje van jou leeft en ik ben er zeker van dat dit omgekeerd ook zo is. Jij bent de enige die me kan begrijpen. Je bent de enige die ik nog heb, broer. Mijn hele wereld is ingestort.

Je lacht me nu misschien uit ... Jij, mijn laatste strohalm. Je vindt het vast mijn eigen schuld en misschien is dat ook wel zo. Ik wil alleen dat iemand weet wat ik gedaan heb en misschien ook begrijpt hoe het zover heeft kunnen komen.

Liefs,
Adriaan

Een

Ik was al een hele tijd wakker, maar ik maakte geen aanstalten om uit bed te komen. Ik vouwde mijn handen achter mijn hoofd en keek naar Jacks arm die over mijn buik lag. Hij ging op en neer op het ritme van mijn ademhaling. Het was al halverwege de ochtend – dat hoorde ik aan de geluiden buiten. Ik kon ze allemaal van elkaar onderscheiden. De paardenhoeven, de *elevated train*, kinderstemmetjes die rijmpjes zongen. Het rammelen van de handkarren van verkopers. Het doffe bonzen van een mattenklopper op een strozak. Boven ons klonken de stappen van de bovenburen en het geratel van de naaimachines. Het trippelen van duiven op de brandtrap. De rustige ademhaling van Jack heel dichtbij. Ik filterde de geluiden en luisterde naar elk geluid afzonderlijk. Ik gaf het een naam, bedacht de beelden die erbij hoorden en dwaalde dan naar het volgende. Zo moest je leven in New York. Je moest de dingen filteren om ze een plaats te kunnen geven. Niet zomaar alles op je af laten komen. Dan hoorde je alleen de chaos die al die geluiden samen veroorzaakten. De harmonie ontbrak.

In België had ik uren op het bankje naast ons korenveld gezeten en geluisterd naar alle geluiden samen. De vogels en het tjirpen van krekels. De wind die door de aren fluisterde en het ritselen van een veldmuis of een eekhoortje. Het waren geen opdringerige geluiden en ze pasten allemaal bij elkaar. Ze vormden een geheel. De geluiden van New York vloekten. Ze maakten je hoorndol. Tot je ze afzonderlijk beluisterde. Dan vertelden ze hun verhalen.

Ik hoorde aarzelende stappen op de trap. Iemand zeulde een koffer naar boven. Twee stappen en een bons. Snellere stappen gingen de eerste telkens vooraf en wachtten ongeduldig op de overloop. Twee stappen en een bons. Ik probeerde te achterhalen wie er in dit huis met koffers zou lopen zeulen. Geschuifel op de gang. Gepraat. Ze gingen niet verder naar boven. Nieuwe burens misschien. De flat naast de onze stond al drie dagen leeg. Dat was lang voor een plek in de Lower East Side, waar de bevolking uit de huizen puild.

Ik wilde verhuizen. Naar een buurt waar minder mensen woonden. Ik hield niet van mensen. Niet van mensen in een groep. Ik haatte massa's. New York was eigenlijk een afschuwelijke stad voor me. Maar ik had er leren leven. Moeten leren leven. Of willen leren leven? Wat je allemaal overhad voor iemand van wie je hield ... De arm op mijn buik bewoog, maar Jack werd niet wakker. Was het zijn schuld dat ik zo lang in bed lag? Vroeger was ik altijd nog voor de vogels wakker en uit bed. Ik hield van de ochtend, puur en rustig. Dauw en ontwakende natuur. Zonder anderen om je heen. Zonder Alexanders ochtendhumeur. Alles en iedereen nog in slaap. Ik hield van het gevoel als enige wakker te zijn. Nu werd ik pas wakker als iedereen al een halve werkdag achter de rug had. Mijn ritme was veranderd. Ik werkte op andere tijden, maar vroeg me af of dat de enige oorzaak was. Jack was altijd een langslaper geweest. Had ik dat van hem overgenomen? Ik was veranderd ... En ik vroeg me af of dat goed was. Was veranderen in mijn geval verbeteren of verslechteren? Jack was op de Vlaamse Adriaan gevallen, maar hij hield ook nog steeds van de Amerikaanse Adrian. Wat had me veranderd? Jack of Amerika?

Ik schoof voorzichtig onder zijn arm vandaan, rekte me uit en zocht op de grond naar een broek, die ik gauw aantrok. Ik glipte de flat uit en liep naar het toilet op de gang. Ik was niet alleen van land en van leven veranderd, maar ook van persoonlijkheid, bedacht ik,

terwijl ik stond te plassen. En het was niet slecht. Het was anders. Zolang Jack het goed vond, vond ik het ook goed.

Een man trok het gordijn open, net toen ik naar buiten wilde komen.

‘O, sorry’, mompelde hij en hij zette beschaamd enkele passen achteruit. Ik had hem nog niet eerder gezien. Met een korte hoofdbeweging gaf ik aan dat ik het niet erg vond.

Toen ik weer naar binnen wilde gaan, kon ik het niet laten een blik te werpen door de openstaande deur van de burens. Een vrouw stond in het midden van de ruimte en keek me recht aan. Ik glimlachte, opende onze deur en bedacht toen dat het eigenlijk wat onbeleefd was om haar niet te begroeten. Ik draaide me weer om.

‘Goedemiddag, mevrouw. Ik ben Adriaan.’ Het klonk idioot, maar ik wist niets anders te bedenken. De vrouw glimlachte.

‘Mary. Mary Cooper.’

‘Komt u hier wonen?’ Belachelijke vraag.

‘We zijn net aangekomen met de boot. De *immigration service officer* heeft ons deze flat toegewezen. Ik zou je een kop thee willen aanbieden, maar we hebben nog niet uitgepakt.’ Haar Engelse uitspraak was nog zuiver. Nog niet aangetast door een Amerikaanse tongval.

‘U kunt bij ons een kop koffie komen drinken. Thee hebben we niet.’ Ik zei het zonder nadenken. Het accent maakte haar sympathiek.

‘We moeten nog uitpakken, we ...’ Maar haar protest was niet gemeend.

‘Ellis Island is uitputtend. U moet even uitrusten voor u weer begint te werken.’ Ze schonk me een glimlach van waardering omdat ik hun situatie begreep.

‘Dit is onze dochter Angela.’ Ze duwde een meisje van een jaar of zes naar voren.

‘Hallo, Angela’, zei ik. Het meisje antwoordde niet, maar keek me onderzoekend aan.

Sax, Aline
Schaduwleven

Originele uitgave: © 2007 Clavis uitgeverij, Hasselt-Amsterdam

Deze uitgave © 2022 Infodok / Standaard Uitgeverij nv,
Franklin Rooseveltplaats 12, B-2060 Antwerpen en Aline Sax
Gemaakt onder licentie van Davidsfonds.

'Infodok' is het geregistreerde merk van Davidsfonds vzw.
www.standaarduitgeverij.be/infodok
www.alinesax.be

Omslagontwerp: Maarten Deckers

Vormgeving binnenwerk: Smets & Ruppel

Trefwoorden: Amerika, emigratie, homoseksualiteit, New York

© Foto's:

Voorplat en schutbladen vooraan: <https://www.loc.gov/resource/det.4a31829/>

- *Mulberry Street, New York City*, Detroit Publishing Co., publisher, via Library of Congress

Rug: <https://www.loc.gov/resource/det.4a31764/> - *Sixth Avenue, New York*,

Detroit Publishing Co., copyright claimant, via Library of Congress

Achterplat: <https://www.loc.gov/resource/det.4a31803/> - *Looking up Broadway from Dey Street,*

New York City, Detroit Publishing Co., publisher, via Library of Congress

Schutbladen achteraan: <https://www.loc.gov/resource/cph.3b26128/>

- *Brooklyn Bridge from Brooklyn, New York City*, Irving Underhill, 1901, via Library of Congress

D/2022/0034/197

ISBN 978 90 02 27494 7

NUR 285, 301

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd – op enige manier –
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

COPYRIGHT 1901
BY
UNDERHILL PHOTOGRAPH
NEW YORK.

